

Täysistunto

Torstai 13.10.2022 klo 16.02—22.02

5. Lakialoite laiksi eläinsuojelulain 3 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 39/2022 vp Ritva Elomaa ps ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu, edustaja Elomaa.

Keskustelu

19.36 **Ritva Elomaa ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esitän tässä lakialoitteessa eläinten itseisarvon kirjaamista lakiin. Eläinten itseisarvon tunnustaminen huomioisi eläinten oikeudet laajemmin kuin nykyinen lähestymistapa, jonka perusteella eläimelle ei saa aiheuttaa tarpeetonta kipua ja kärsimystä. On ensiarvoisen tärkeää, että eläimelläkin olisi lähtökohtaisesti itseisarvo, mikä loisi uuden periaatteellisen pohjan eläinten oikeuksille lainsäädännössä sekä nostaisi niiden arvostusta.

Nykyinen voimassa oleva laki keskittyy eläinten hyvinvoinnin varmistamiseen määrittelemällä lähinnä eläinten kohtelua. Eläinten hyvinvoinnin kannalta moniulotteisempi lähestymistapa eläinten oikeuksien turvaamiseksi on silti tarpeen. Nykyinen, yli 25 vuotta vanha eläinsuojelulaki on auttamatta vanhentunut, eikä se ota huomioon tarpeeksi laaja-alaisesti eläinten hyvinvoinnin kokonaisuutta. Yksi keskeinen puute on se, ettei laki tunnusta eläimen itseisarvoa. Lainsäädäntö pohjautuu selvästi ajattelutapaan, jossa eläimen oikeuksia tarkastellaan ensisijaisesti talouden näkökulmasta. Tämä johtaa väistämättä eläinten oikeuksien heikkenemisen lisäksi eläinten eriarvoiseen asemaan lain silmissä. Eläinten kohtelua määrittää näin ollen välinearvo, vaikka kyseessä on elävä ja tunteva olento.

Uuden eläinten hyvinvointilain kehittämisen lähtökohdaksi tulisi ottaa vahvemmin eläinten hyvinvointi ja niiden käyttäytymistarpeiden toteutuminen kaikissa tilanteissa. Eläimen itseisarvon kirjaaminen lakiin olisi omiaan edistämään näiden tavoitteiden toteutumista. Itseisarvo on riippumaton eläimen taloudellisesta tai muusta sen ihmiselle tuottamasta arvosta. Itseisarvon kirjaaminen lakiin voisi myös tiukentaa eläinsuojelurikoksiin suhtautumista. Samoin sillä voisi olla myös ennalta ehkäisevä vaikutus eläimiä koskeviin laiminlyönteihin liittyen.

Eläinten oikeuksien edistämisen lisäksi keskeinen peruste eläimen itseisarvon kirjaamiselle lakiin on tapahtunut muutos yleisessä eläinten oikeuksiin ja hyvinvointiin suhtautumisessa. Suurin osa ihmisistä haluaa parantaa eläinten oikeuksia, joten yleisen mielipiteen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2022 vp

ei pitäisi olla päättäjille este tässä asiassa. Minun on vaikea keksiä, ketä tämä uudistus haittaisi, eikä siitä koituisi kustannuksiakaan.

Mielestäni eläimen itseisarvo on saatava lakiin, sillä nyt on jo vuosi 2022, ja pidämme kuitenkin itseämme sivistysvaltiona. Tähän kohtaan monille on varmaan tuttuakin tämä Mahatma Gandhin lausuma: ”Kansakunnan suuruuden ja moraalisen kehittyneisyyden määrittää se, kuinka se kohtelee eläimiään.” — Kiitoksia.

Arvoisa puhemies! Minulla on toinen puhe vielä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäenpää poissa. — Edustaja Sirén.

19.40 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Elomalle erittäin tärkeän lakialoitteen tuomisesta ja laatisemisesta. Myös ajankohta sen käsittelylle on nyt mitä merkittävin, sillä kausi lähestyy loppua ja pitkään odotettu eläinsuojelulain uudistus on edelleen tekemättä. Niin kuin edustaja Elomaa totesi, nykyinen lainsäädäntö on aivan auttamatta jäänyt vanhaksi ja uudistustarpeet ovat olleet jo pitkään tiedossa, mutta uudistusta edelleenkin odotetaan.

Ihan samaa mieltä olen myös siitä, että sivistysvaltion ja sivistyneen yhteiskunnan keskeinen mittari on se, millä tavalla me kohtelemme eläviä olentoja ja eläimiä. Eläinten itseisarvon tunnistaminen lainsäädännössä olisi minustakin sivistysvaltion mittari ja merkitys. Toivon, että myös hallituspuolella vielä tämän kauden aikana tarkastellaan tätä esitystä osana eläinsuojelulain päivittämistä, tätä uutta esitystä laiksi eläinten hyvinvoinnista, kun se vielä ei ole tänne eduskuntaan tullut.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Elomaa.

19.41 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Sirénille äskeisestä mielipiteestä.

Mietin, kun tein tämän lakialoitteen, mitä se itseisarvo tarkoittaa. Kun puhumme eläimistä esimerkiksi täällä salissa, niin toivoisin, etteivät ihmiset ajattele niin, että tämä on ihmisiltä pois, jos puhutaan eläinten oikeuksista tai hyvinvoinnin parantamisesta. Se ei missään tapauksessa ole ihmisiltä pois. Tämän hetken tilanne monilla on todella hankala: eläminen, elinkustannukset ovat korkeat, ja ihmisillä on taloudellisia vaikeuksia ja vaikeuksia ylittää elämässä ja pelkoja, ja se on kaikkien tiedossa ja ymmärrettävää. Minä haluaisin vain sen sanoa, että vaikka näistä eläimistä aika usein täällä pöntössä puhunkin ja eläinten hyvinvoinnista, niin se ei tosiaan ole pois ihmisiltä eikä siitä, mitä ajattelen kansalaisten tilanteesta tällä hetkellä.

Otan pari esimerkkiä, kun puhumme siitä, onko eläin tunteva vai käsitelläänkö eläintä kuin esinettä.

Viime vuonna minulta kuoli aviomies, ja meillä oli siihen maailmanaikaan kaksi akita-koiraa, vanhempi ja nuorempi. Viime syyskuussa tämä nuorempi akita kuoli ilman mitään syytä, ei ollut yhtään kipeä. Aivan käsittämätön kuolema, ja samalla lailla kotilattialle kuin miehenikin. Eläinlääkäri sitten sanoi minulle, että siinä on suuri mahdollisuus, että koira on ikäväinyt isäntäänsä niin paljon, että siinä oli osasy.

Myös otan sellaisen esimerkin, kuinka me kohtelemme eläimiä lainsäädännössä. Paljon on mediassa ollut eri tapauksia, joissa eläimiä on kohdeltu huonosti, ja muun muassa tällainen tapaus oli äskettäin, että valvontaeläinlääkäri oli käynyt 18 kertaa parin vuoden ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2022 vp

kana eläintenpitäjälle sanomassa, että pitäisi tehdä parannuksia, että eläimet kärsivät — 18 kertaa. Ja se lopputulema oli, että se 19. kerta oli niin, että ne eläimet lopetettiin. Syitä on monta, mutta kyllä on lainsäädännössäkin, jos niin monta kertaa pitää mennä ilmoittamaan ja mitään ei tapahdu ja aika kuluu. Siihen on keksittävä joku keino, ettei tämä mene näin pitkälle. On autettava sitä ihmistä tai ihmisiä, jotka pitävät eläimiä, jos heillä on muita ongelmia, tai sitten otettava eläimet pois.

Sitten otan vielä yhden esimerkin, ja se on ihan pari päivää vanha. Tämä alkulähtö oli se, mikä oli hyvin monilla varmaan mielessäkin tässä, kun eläinten oikeuksista puhutaan, tämä kuuluisa parin vuoden takainen video. Oli suojeluharrastuskoiria ja niiden koulutusta, ja A-studiossa näytettiin, miten yhdessä paikassa oli kohdeltu näitä koiria. Se oli karmea katsottavaa. Koiria hakattiin, potkittiin, kun ne eivät tehneet niin kuin pyydettiin, käytettiin sähköpantoja — aivan käsittämätön tilanne. Nyt pari päivää sitten tuli ilmi, että Kennelliitto oli lähettämässä tällaisen henkilön, joka oli osallistunut tähän hakkaamiseen, peltojälkilpailuihin maajoukkueeseen ulkomaille Puolaan. Jos ei Tiina Kuusisto olisi puuttunut tähän asiaan, hän siellä edelleenkin sitten olisi ollut maajoukkueen edustajana. Se sitten ihan viime metreillä evättiin. Myös Palveluskoiraliitolla oli tämän henkilön nimi, että osallistuu. Tämä tilanne, mikä silloin näytettiin videolla, on edelleen kesken tuolla oikeusasteessa, ja siellä ei ole mitään päätöksiä tapahtunut. Tällaisiin laiminlyönteihin ei pitäisi ikinä joutua, joten meillä täällä eduskunnassa olisi paljon tekemistä myös eläinsuojelulain suhteen, myös tämän rikospuolen suhteen. Ja toivonkin, että tämä tuleva hyvinvointilaki tulee olemaan parempi etenkin myös eläimille. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Autto.

19.47 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Elomaa maatilana tyttönä on aina ollut vankkumaton eläinten oikeuksien puolestapuhuja, ja itsekin, kun olen saanut tehdä työtä tuolla eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnassa, olen kyllä tähän piirteeseen hänen työssään kiinnittänyt huomiota. Tämä lakialoite on tietysti hieno osoitus siitä, kuinka edustaja Elomaa tätä tavoitettaan, eläinten hyvinvointia, edistää, vankkumattomasti vie eteenpäin. En ole valitettavasti kovin tarkkaan ehtinyt tähän aloitteeseen perehtyä muuta kuin sen, mitä edustaja Elomaa tässä kertoi, mutta olisin itse asiassa kiinnostunut kuulemaan siitä, onko tällä aloitteella tarkoitus sitten laajentaa tätä eläinten itseisarvoa myös kotieläimiä laajemmin elikkä siis myöskin luonnonvaraisten eläinten osalta ja mitä vaikutuksia sillä sitten mahdollisesti olisi. Varmasti nämä ovat asioita, jotka tuolla maa- ja metsätalousvaliokunnassa sitten, mikäli aloitetta siellä tarkemmin käsitellään, nousevat esiin, ja siinä mielessä tämä puhemiesneuvoston esitys siitä, että täysistunto aloitteen lähettäisi maa- ja metsätalousvaliokuntaan, on tietenkin oikea ja järkevä.

Arvoisa puhemies! Sitä vain todella pohdin samalla, että Suomessa kotieläinten pito ja tietysti sitten myöskin eläintenpitoon perustuva ruoantuotanto on varmasti hyvin eettistä. Voimme olla siitä ylpeitä ja iloisia, että pääosassa tapauksista ja lainsäädäntömme osalta ruoantuotanto tapahtuu eettisesti. Jos vertaamme suomalaista lainsäädäntöä vaikkapa aivan eurooppalaisiinkin kumppaneihin, lähimaihin tässä ympärillä, niin meillä ei saa broilerin nokkaa typistää eikä sialta saparoa leikata, ja tämä osoittaa tietysti sitä, että Suomessa tilanne on parempi.

Mutta on selvää, että aina on mahdollisuus parantaa. Tässäkin mielessä, samalla tavalla kuin muissakin teemoissa, joita tänään on täällä käsitelty, onpa kyse ilmastopolitiikasta tai

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2022 vp

ennallistamistoimenpiteistä luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi, on tietenkin tärkeää — kun Suomi on näissä kysymyksissä ei vain Euroopassa vaan koko maailmassa johtava maa ja kun me tietysti haluamme sillä korkeatasoisella lainsäädännöllä osoittaa suuntaa myöskin muille maille — että ne toimet, joita teemme, eivät kuitenkaan vaaranna sitten sitä meidän esimerkiksi kotieläintaloutta missään vaiheessa vaan nimenomaan luomme edellytyksiä toiminnalle, joka on kestävää niin eläinten hyvinvoinnin kannalta tässä tapauksessa kuin muissa mainitsemisani asioissa vaikkapa taloudellisesta näkökulmasta. Mutta on myöskin samalla hyvä, että se asettaa sen esimerkin muille kansakunnille seurata perässä, mutta ei niin, että se rajoittaa sitä meidän oma toimintaamme kohtuuttomasti.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Harjanne.

19.50 **Atte Harjanne vihr:** Arvoisa puhemies! Jäin tähän odottelemaan, että ilmasto- ja energiakeskustelu jatkuu, mutta kun nyt tuli kuultua edustaja Elomaan puheenvuorot, niin kiitos, ne olivat erinomaisia ja koskettavia. Jokaisella eläimellä on itseisarvo, jota on kunnioitettava. Näen, että näin se on. Milloin se saadaan lakiin, saa nähdä, mutta se on juuri oikea lähtökohta, oli sitten kyse tuotantoeläimistä, lemmikeistä tai villieläimistä. Kiitos vielä erinomaisesta puheenvuorosta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Sirén.

19.50 **Saara-Sofia Sirén kok:** Arvoisa puhemies! Kysymys on minunkin nähdäkseni juurikin siitä, miten meidän oikeusjärjestelmämme ja lainsäädäntömme näkee tämän, ja tällä hetkellä meidän lainsäädäntömme ei tunnista eläinten itseisarvoa. Tämä lainsäädännön päivittäminen on juurikin paikka pohtia, onko Suomi nyt valmis olemaan tältäkin osin edelläkävijä ja näyttämään sitä sivistyksen suuntaa, että me tunnistamme oikeusjärjestelmässämme ja lainsäädännössämme eläinten itseisarvon.

Sillä tietenkin on merkitystä siihen, millä tavalla sitä lain henkeä ylipäättänsäkin tarkastellaan. Nythän me olemme eläinsuojelulain sijasta menossa suuntaan, että puhutaan eläinten hyvinvointilaista, ja siinä jo lähtökohta on muuttunut siltä osin, että ei niinkään ole kysymys eläinten suojelusta vaan nimenomaan siitä, että halutaan parantaa eläinten hyvinvointia nykyisestä ja kiinnittää siihen huomiota.

Sellaiset haasteet, joita tämän lainsäädännön uudistamisessa on ollut, ovat liittyneet nimenomaan ennen kaikkea tuotantoeläinten kohteluun ja sen sääntelyyn. Vaikka lakiesityksessä on paljon hyvää tahtoa ja hyviä tavoitteita ja hyviä esityksiäkin, niin niissä esityksissä, jotka eduskunnassa ovat ja lausunnoilla olleet, on ollut valtavan paljon poikkeuksia, valtavan pitkiä siirtymäaikoja. Katsoisin, että nämä lainsäädännön kirjaukset ja niiden voimaan astumisen kirjaukset ovat hyvinkin pitkälti linkittyneitä siihen, nähdäänkö eläimillä itseisarvo vai välineellinen arvo, esimerkiksi tuotantoeläimillä taloudellisen hyödyn edistämiseksi.

Sekin on tietenkin totta, että Suomessa eläimiä, myös tuotantoeläimiä, kohdellaan moneneen maahan verrattuna paremmin ja hyvin nykyiselläkin lainsäädännöllä, mutta sitten on tiettyjä osa-alueita, joissa me olemme jääneet kyllä auttamatta joukkoon, missä ehkä emme haluaisi olla. Niin kuin edustaja Elomaa ensimmäisessä avauspuheenvuorossaan totesi, tämän lainsäädännön uudistamiselle olisi ollut jo pitkään tarve, ja hyvä, että edustajan laki-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 109/2022 vp

aloite nyt myös osaltaan sitä toivottavasti vauhdittaa ja tuo nimenomaan tätä eläinten it-seisarvon tunnistamisen näkökulmaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Elomaa.

19.53 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Kiitän Auttoa, Siréniä ja Harjannetta näistä puheenvuoroista. Täytyy sanoa, että kiitos kuuluu myös niille, jotka lakialoitteen allekirjoittivat — siellä on paljon perussuomalaisia, mutta on muistakin puolueista. Kiitos paljon heille myös.

Tuotantoeläimet, lemmikkieläimet, villieläimet merkitsevät meille ihmisille hyvin paljon. Kunnioittakaamme myös eläinten oikeuksia. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.